

II. STUDII, ARTICOLE, OPINII

CONTRIBUȚII LA STUDIUL REGLEMENTĂRILOR LEGALE REFERITOARE LA ÎNCUVIINȚARE ȘI REVOCAREA MANDATULUI DE OCROTIRE

Prof. univ. dr. habil. Teodor BODOAȘCĂ,

Lect. univ. dr. Saharov NATALIA

Abstract

Inspired by French, Swiss and even Quebec legislations, the protection mandate, in order to produce effect, must be approved by the guardianship court, after a special non-contentious procedure provided by Art. 943¹ – 943⁷ of Civil Procedural Code which is properly supplemented with non-contentious procedural provisions of common law. The approved protection mandate can only be revoked by a decision of the guardianship court. Without proposing a critical analysis, we point out the fact that some norms dedicated to this procedure are useless because they unjustifiably duplicate rules provided by non-contentious common law procedure. Also, some legal provisions are susceptible to be improved.

The proposed analysis circumscribes important aspects of the procedure, namely: the materially and territorially competent court to approve the protection mandate, the specific elements of the approval request, the preliminary measures that the guardianship court orders until the request is resolved, the resolution of the request, the appeal against judicial decision by which the request is resolved, the communication of the request and the revocation of the approved protection mandate.

Keywords: *protection mandate, approval, procedure, revocation.*

1. Preliminarii

În condițiile art. 105 C. civ., persoana fizică majoră capabilă poate beneficia de măsuri speciale de ocrotire dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a altor motive prevăzute de lege, nu poate să își administreze bunurile și nici să își apere interesele în condiții corespunzătoare. Ocrotirea persoanei fizice majore se realizează prin instituirea măsurii consilierii judiciare sau a tutelei speciale ori a curatelei sau a unei alte măsuri prevăzute de lege, conform art. 106 alin. (2) C. civ¹.

---

¹ Art. 106 alin. (2) C. civ. a fost modificat de art. 7 pct. 13 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și

Măsurile speciale de ocrotire a persoanei majore sunt soluții de excepție, întrucât, în temeiul art. 104 alin. (2) C. civ., instanța de tutelă le poate dispune numai dacă apreciază că nu este suficientă pentru apărarea intereselor persoanei ocrotite instituirea asistenței pentru încheierea actelor juridice², aplicarea regulilor de drept comun în materia reprezentării, a celor referitoare la drepturile și obligațiile soților sau încuviințarea unui mandat de ocrotire³. În alți termeni, în raport cu consilierea judiciară, tutela specială și curatela, aceste măsuri de ocrotire au prioritate⁴. Preeminența mandatului de ocrotire poate fi fundamentată pe principiul conform căruia măsurile de ocrotire și deciziile cu privire la majorul ocrotit trebuie să asigure „respectarea demnității, a drepturilor și libertăților acestuia, a voinței, nevoilor și preferințelor lui, precum și salvagardarea autonomiei sale” (s.n.)⁵.

Din punct de vedere substanțial, mandatul de ocrotire este reglementat de art. 2029¹-2029¹⁰ C. civ.⁶. (dispoziții privind mandatul de ocrotire)⁷. Alte texte ale

---

modificarea și completarea unor acte normative (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 500 din 20 mai 2022). Anterior modificării, acesta a prevăzut măsura punerii sub interdicție judecătorească și a curatelei. Consilierea judiciară și tutela specială înlocuiesc interdicția judecătorească, conform art. 164 și urm. C. civ. (așa cum au fost modificate și completate de art. 7 pct. 22-35 ale Capitolului II din Legea nr. 140/2022).

² Măsura „asistenței pentru încheierea actelor juridice” este reglementată de art. 1-6 din Legea nr. 140/2022.

³ Art. 104 alin. (5) C. civ. a fost introdus de art. 7 pct. 12 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022.

⁴ Această prioritate poate fi desprinsă și din dispozițiile art. 2029⁵ alin. (1) teza I C. civ. (introdus de art. 7 pct. 72 din Capitolul II al Legii nr. 140/2022). În concret, „dacă mandatul de ocrotire nu asigură pe deplin îngrijirea persoanei mandantului sau administrarea bunurilor sale, instanța de tutelă poate dispune, în cursul procedurii de încuviințare a mandatului sau ulterior, o măsură de ocrotire care să îl completeze”.

⁵ A se vedea art. 104 alin. (3) C. civ. (introdus de art. 7 pct. 12 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022). În același sens, a se vedea: expunerea de motive la Legea nr. 140/2022; par. 32 și par. 37 din Decizia Curții Constituționale a României nr. 601/2020 din 16 iulie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 164 alin. (1) din Codul civil (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 88 din 27 ianuarie 2021).

⁶ Art. 2029¹-2029¹⁰ C. civ. [alcătuit Subsecțiunea 3¹ (dispoziții privind mandatul de ocrotire) din Secțiunea a 2-a (mandatul cu reprezentare) a Capitolului IX (contractul de mandat) din Titlul IX (diferite contracte speciale) al Cărții a V (despre obligații)] au fost introduse de art. 7 pct. 72 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022.

⁷ Cel mai probabil, această măsură de protecție a fost inspirată după Codul civil francez (1804), Codul civil elvețian (1907) și Codul civil al Provinciei Quebec (1991). Astfel, art. 477-494 din Codul civil francez reglementează „mandatul protecției viitoare” (*du mandat de protection future*), iar art. 360-369 din Codul civil elvețian „mandatul pentru cauză de incapacitate” (*du mandat pour cause d' inaptitudine*). În schimb, art. 2166 din Codul civil al Provinciei Quebec, fiind plasat în contextul reglementărilor consacrate contractului de mandat, stabilește „reguli specifice mandatului de protecție” (*des réglés particulières au mandat de protection*). Cu toate acestea, și alte texte ale acestui Cod reglementează diverse aspecte particulare ale mandatului de protecție [a se vedea, spre exemplu, art. 11 alin. (2), art. 200, art. 276 alin. (1) și art. 2135 alin. (2)].

Codului civil reglementează diverse aspecte particulare ale acestei ineditate măsurii de ocrotire în sistemul de drept românesc⁸.

Dispozițiile art. 2029¹-2029¹⁰ C. civ. sunt plasate în contextul celor consacrate contractului de mandat cu reprezentare (art. 2013-2038 C. civ.), motiv pentru care concluzionăm că, sub aspectul naturii juridice, mandatul de ocrotire este o varietate a acestui gen de contract⁹, ceea ce înseamnă că mandatarul încheie actele juridice cu care a fost împuternicit în numele și pe seama mandantului sau, după caz, a beneficiarului mandatului. Numeroasele particularități ale acestuia îi imprimă un neîndoielnic caracter *sui generis*. Principala caracteristică este imprimată de rolul mandatului de ocrotire – „ocrotirea persoanei mandantului, reprezentarea¹⁰ acestuia în exercitarea drepturilor și libertăților sale civile sau administrarea bunurilor lui”¹¹. Dat fiind acest rol, mandatul de ocrotire este supus încuviințării de către instanța de tutelă.

Legea nr. 140/2022 a completat Titlul II (Procedura instituirii consilierii judiciare și a tutelei speciale. Încuviințarea mandatului de ocrotire) din Cartea a IV-a (Proceduri speciale) a Codului de procedură civilă cu un nou capitol, Capitolul II (art. 943¹-943⁷)¹², având titlul „încuviințarea mandatului de ocrotire”¹³.

Încuviințarea mandatului de ocrotire este supusă unei proceduri judiciare necontencioase *sui generis*. Într-adevăr, această procedură are ca finalitate luarea unei măsuri legale de ocrotire, evocată exemplificativ de art. 527 C. pr. civ. alături de autorizațiile judecătorești și măsurile legale de supraveghere ori asigurare. Oricum, este de necontestat faptul că, pe calea acestei proceduri, nu se urmărește stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană. Prin urmare, din punct de vedere procedural, încuviințarea mandatului de ocrotire este supusă, potrivit art. 536 alin. (2) C. pr. civ., dispozițiilor art. 943¹-943⁷ C. pr. civ. și, în măsura în care

⁸ A se vedea, spre exemplu, art. 104 alin. (5), art. 113 alin. (1) lit. a), art. 114 alin. (6), art. 166 alin. (2), art. 2016 alin. (2), art. 2030 alin. (2) și (3), precum și art. 2031 alin. (4).

⁹ În doctrină, contractul de mandat cu reprezentare a fost definit „ca fiind acel contract prin care o persoană, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice în numele și pe seama unei alte persoane, numită mandant, care îi dă această împuternicire” (a se vedea F. Moțiu, *Contractele speciale în noul Cod civil*, Editura Universul Juridic, București, 2011, p. 234 apud O. Puie, *Tratat de contracte civile potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, Codului de procedură fiscală, Codului penal și Codului de procedură penală*, Volumul II, Editura Universul Juridic, București, 2017 p. 14).

¹⁰ Pentru detalii cu privire la „reprezentare”, a se vedea O. Puie, *op. cit.*, p. 14 și urm.

¹¹ A se vedea art. 2029¹ alin. (5) C. civ.

¹² A se vedea art. 8 pct. 34 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022.

¹³ Art. 2029¹ alin. (1) teza a II-a C. civ. conferă și persoanei majore care beneficiază de consiliere judiciară dreptul de a da mandat de ocrotire. În acest caz, este necesară „încuviințarea ocrotitorului ei legal” și „autorizarea instanței de tutelă”. Diferența de exprimare s-a impus pentru a evita repetarea termenului „încuviințare”, termen consacrat în materia ocrotirii persoanei fizice cu capacitate restrânsă de exercițiu [a se vedea art. 41 alin. (2) C. civ.]. Oricum, în alin. (4) și (5) din art. 2029¹ C. civ. este utilizată expresia „încuviințarea instanței de tutelă”.

acestea nu prevăd, celor ale art. 527-535 C. pr. civ. (procedura necontencioasă judiciară). Acestea se completează corespunzător cu dispozițiile de procedură contencioasă, însă numai în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile cu natura necontencioasă a cererii, conform art. 536 alin. (1) C. pr. civ.

2. Instanța competentă

Potrivit art. 943¹ C. pr. civ., „cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire se soluționează de instanța de tutelă în a cărei circumscripție își are domiciliul mandantul sau, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire”¹⁴. Textul reprodus stabilește atât competența materială, cât și cea teritorială a instanței de tutelă pentru încuviințarea mandatului de ocrotire.

Competența materială a instanței de tutelă de a încuviința mandatul de ocrotire este evocată și de art. 2029¹ alin. (4) C. civ. Astfel, executarea mandatului de ocrotire este condiționată, printre altele, de „încuviințarea acestuia de către instanța de tutelă”. De asemenea, această competență rezultă și din următorul alineat al art. 2029¹ C. civ. În fond, dispozițiile art. 2029¹ alin. (4) și (5) C. civ. constituie o aplicație *in concreto* a prevederilor art. 107 C. civ., care dau în competența instanței de tutelă procedurile prevăzute de Codul civil privind ocrotirea persoanei fizice. Din această perspectivă, art. 943¹ alin. (1) C. pr. civ. este inutil.

Pentru a identifica care anume instanță de judecată îndeplinește rolul instanței de tutelă pentru încuviințarea mandatului de ocrotire, art. 107 alin. (1) și art. 2029¹ alin. (4) și (5) C. civ. trebuie coroborate cu dispozițiile Codului de procedură civilă, care stabilesc competența materială a categoriilor de instanțe de judecată existente în sistemul judiciar românesc¹⁵. În speță, art. 94 pct. 1 lit. a) C. pr. civ. prevede că

---

¹⁴ Poate avea calitatea de „beneficiar al mandatului de ocrotire” copilul minor aflat sub ocrotire părintească și copilul major cu privire la care a fost instituită măsura tutelei speciale. Astfel, potrivit art. 114 alin. (6) C. civ., „părintele cu capacitate de exercițiu deplină, care exercită autoritatea părintească asupra copilului său minor sau care este tutorele copilului său major cu privire la care a fost instituită tutela specială, poate să încheie un contract de mandat de ocrotire cu privire la îngrijirea acestuia, pentru situația în care mandantul decedează sau nu își mai poate îndeplini sarcina tutelei” (teza I). Aceste dispoziții se aplică și rudelor de până la gradul al doilea inclusiv care sunt tutori ai minorului sau ai majorului care beneficiază de tutelă specială, în speță bunicilor, fraților și surorilor care sunt tutori ai nepoților, respectiv fraților ori surorilor ce beneficiază de tutelă specială (teza a II-a) [art. 114 alin. (6) a fost introdus de art. 7 pct. 17 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022]. În condițiile art. 176 C. civ., dacă la data instituirii măsurii tutelei speciale minorul se afla sub ocrotirea părinților rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore [alin. (2)]. În schimb, dacă la data când minorul devine major se află încă sub tutelă specială, instanța de tutelă numește un tutore. În acest caz, va fi numit tutore, cu prioritate, părintele sau, după caz, părinții acestuia împreună [alin. (3)]. Alin. (2) și (3) al art. 176 C. civ. au fost introduse de art. 7 pct. 34 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022.

¹⁵ Cazul de competență prevăzut de art. 943¹ C. pr. civ. poate fi circumscris celor generice evocate de art. 76 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de

judecătoria judecă, în primă instanță, cererile „date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel”. Evident, în acest caz, legea nu prevede altfel.

Din punct de vedere teritorial, art. 94³¹ C. pr. civ. derogă atât de la regula de competență teritorială de drept comun din materie contencioasă, prevăzută de art. 107 alin. (1) C. pr. civ. (*actor sequitur forum rei*), cât și de la cea specială instituită de art. 114 alin. (1) C. pr. civ. Mai mult, derogarea poate fi analizată și prin raportare la dispozițiile art. 528 alin. (2) C. pr. civ., care stabilesc că, în materie necontencioasă, competența instanței de judecată este supusă regulilor prevăzute pentru cererile contencioase.

În privința art. 114 alin. (1) C. pr. civ., sub rezerva că legea nu prevede altfel, acesta stabilește competența instanței în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința persoana ocrotită în cazul cererilor referitoare la ocrotirea persoanei fizice date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie. Această normă este una de protecție, fiind instituită în favoarea persoanelor fizice ocrotite¹⁶. Neîndoielnic, cererile de încuviințare a mandatului de ocrotire sunt circumscrise celor privind ocrotirea persoanei fizice.

Exprimăm opinia că incidența art. 114 alin. (1) C. pr. civ. în cazul încuviințării mandatului de ocrotire ar fi fost în avantajul mandantului sau, după caz, al persoanei beneficiare, întrucât le-ar fi oferit posibilitatea de opțiune, între instanța de judecată în a cărei circumscripție teritorială este situat domiciliul și aceea în care este situată reședința lor. Nu poate fi ignorat faptul că persoanele care apelează la măsuri de ocrotire, inclusiv la un mandat de ocrotire, sunt persoane bătrâne sau bolnave, împrejurări care le aduc în situația de a fi îngrijite ori asistate în alte locuri decât cele care constituie domiciliul lor. De asemenea, beneficiarul mandatului de

---

procedură civilă (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 365 din 30 mai 2012). Acest articol stabilește norme de competență materială tranzitorii, până la înființarea instanțelor de tutelă și de familie. În concret, „până la organizarea instanțelor de tutelă și familie, judecătoriile sau, după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori și familie vor îndeplini rolul de instanțe de tutelă și familie, având competența stabilită potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, prezentei legi, precum și reglementărilor speciale în vigoare”. O normă de competență materială tranzitorie este prevăzută și de art. 229 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 409 din 10 iunie 2011). În speță, „până la reglementarea prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă, atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori și familie”. Art. 76 din Legea nr. 76/2012 a extins rolul judecătoriilor sau, după caz, al tribunalelor ori tribunalelor specializate pentru minori și de familie de a fi instanțe de tutelă pentru cauzele prevăzute de Codul de procedură civilă, de legile speciale în vigoare și de dispozițiilor acestei legi.

¹⁶ A se vedea I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, ediția a 3-a, revizuită și adăugită, Editura C. H. Beck, București, 2023, p. 253.

ocrotire, fiind o persoană lipsită de capacitate de exercițiu¹⁷, are domiciliul la reprezentantul legal, în speță, la tutore¹⁸.

Pentru motivele prezentate, sugerez legiuitorului ca, *de lege ferenda*, să abroge art. 943¹ C. pr. civ. Prin urmare, competența judecătorei în a cărei circumscripție teritorială este situat domiciliul sau reședința mandantului sau, după caz, a beneficiarului mandatului de ocrotire ar fi stabilită urmare a coroborării art. 107 alin. (1) și art. 2029¹ alin. (4) și (5) C. civ. cu art. 528 alin. (2), art. 114 alin. (1) și art. 94 pct. 1 lit. a) C. pr. civ., precum și cu art. 229 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 71/2011 și art. 76 din Legea nr. 76/2012.

În situația în care în timpul procedurii de încuviințare a mandatului de ocrotire mandantul sau, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire își schimbă domiciliul, rămâne competentă instanța de tutelă sesizată cu cererea de încuviințare. Această soluție rezultă din coroborarea art. 107 alin. (2) cu art. 536 C. pr. civ.

3. Cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire

Pentru promovarea cererii de încuviințare a mandatului de ocrotire, art. 943² C. pr. civ. conferă legitimare procesuală activă numai mandatarului. Prin urmare, cererea nu poate fi promovată de către o altă persoană, cum ar fi, spre exemplu, mandantul, beneficiarul mandatului de ocrotire sau procurorul.

În privința mandantului, chiar dacă și el este parte în raportul juridic de drept substanțial născut urmare a încheierii contractului de mandat de ocrotire, lipsa legitimității lui procesuale active este rațională, întrucât este posibil ca, la data la care se pune problema introducerii cererii la instanța de tutelă, acesta să fie decedat ori, datorită bătrâneții sau bolii, să fie împiedicat să realizeze în fapt acest demers. În schimb, beneficiarul mandatului de ocrotire nu este parte în raportul juridic de drept substanțial și, mai mult, fiind o persoană care beneficiază de tutelă specială, nu are capacitate de exercițiu și, pe cale de consecință, nici capacitate procesuală de exercițiu.

Fiind în prezența unei cereri grațioase, în cauză nu sunt incidente dispozițiile art. 92 alin. (1) C. pr. civ., care dau posibilitatea procurorului de a „porni orice acțiune civilă, ori de câte ori este necesar, pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres

---

¹⁷ A se vedea art. 43 alin. (1) lit. b) C. civ. (modificat de art. 7 pct. 5 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022).

¹⁸ A se vedea art. 137 coroborat cu art. 171 alin. (2) C. civ. (modificat de art. 7 pct. 29 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022).

prevăzute de lege”¹⁹. În schimb, în condițiile alin. (2), nimic nu îl împiedică pe procuror să pună concluzii în asemenea cauze, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și intereselor cetățenilor. Oricum, după cum vom prezenta într-o altă parte a studiului, participarea procurorului la soluționarea acestor cereri este obligatorie.

În lipsa unor dispoziții legale speciale, cererea petentului va avea cuprinsul prevăzut de art. 530 alin. (1) C. pr. civ., adică va indica „numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul celui care o face și, după împrejurări, ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanței, obiectul, motivarea acesteia și semnătura”. După cum s-a remarcat în doctrină²⁰, unele elemente ale cererii constituie și exigențe ale cererii de chemare în judecată (art. 194 C. pr. civ.), dar și a oricăror cereri adresate instanțelor de judecată (art. 148 C. pr. civ.). Sunt circumscrise acestora numele, prenumele și domiciliul petentului, obiectul cererii, motivarea și semnătura petentului.

În cazul cererii de încuviințare a mandatului de ocrotire nu se pune problema ca aceasta să cuprindă denumirea și sediul petentului, întrucât calitatea de mandatar și, prin urmare, aceea de titular al cererii, o poate avea doar o persoană fizică. Chiar dacă reglementările consacrate mandatului de ocrotire nu prevăd expres condiția ca mandatarul să fie o persoană fizică, există suficiente argumente în acest sens: nu poate avea calitatea de mandatar persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute de art. 113 C. civ.²¹. [art. 2092¹ alin. (2)]; când întinderea mandatului este îndoielnică, mandatarul îl interpretează conform regulilor privitoare la tutela specială a majorului [art. 2029⁴]; mandatul de ocrotire trebuie să asigure, printre altele, bunăstarea mandantului [art. 2092¹ alin. (1), art. 2092⁵ alin. (1)]; mandatul de ocrotire încetează prin moartea mandatarului [art. 2030 alin. (1) lit. c)].

Cererea poate cuprinde și datele de identitate ale persoanelor pe care petentul cere să fie chemate în fața instanței de judecată. Spre exemplu, poate fi chemat în fața instanței de judecată beneficiarul mandatului de ocrotire. Dacă acesta este copil în vârstă de 10 ani, participarea lui la judecată este obligatorie pentru a-și exprima opinia și a fi ascultat în legătură cu mandatul de ocrotire al cărui beneficiar

---

¹⁹ Art. 92 alin. (1) C. pr. civ. a fost modificat de art. 8 pct. 3 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022.

²⁰ A se vedea I. Leș, *op. cit.*, p. 950.

²¹ Art. 113 alin. (1) C. civ. stabilește cazurile de incompatibilitate a persoanei fizice cu calitatea de tutore. Alin. (2) prevede că, dacă una din împrejurările prevăzute la alin. (1) apare ori este descoperită în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat, respectându-se aceeași procedură ca la numirea lui. Întrucât art. 2029¹ alin. (2) C. civ. face trimitere la art. 113 C. civ. în integralitatea lui, se poate concluziona că, în situația în care o asemenea situație apare ori este descoperită după încuviințarea mandatului de ocrotire, mandatarul va fi revocat de către instanța de tutelă (îndepărtat). Subliniem că, în condițiile art. 2031 alin. (4) C. civ., mandantul îl poate revoca pe mandatar, însă numai până la încuviințarea mandatului de ocrotire de către instanța de tutelă.

este și persoana mandatarului²². De asemenea, poate fi chemată în fața instanței persoana desemnată de mandant căreia mandatarul urmează să-i dea socoteală²³.

Obiectul cererii este chiar încuviințarea mandatului de ocrotire.

Art. 530 C. pr. civ. se referă generic la motivarea cererii. Prin urmare, aceasta va trebui realizată atât în fapt, cât și în drept. În dreptul comun, la care face trimitere art. 536 C. pr. civ., cererea de chemare în judecată trebuie să cuprindă „arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază”, conform art. 194 lit. d) C. pr. civ.

Cererea este însoțită de următoarele documente: „o copie a contractului de mandat de ocrotire” [lit. a)]; „rapoartele de evaluare medicală și psihologică având cuprinsul prevăzut la art. 938 alin. (6) și, dacă este cazul, referatul prevăzut la art. 938 alin. (3), întocmite cu cel mult două luni înainte de data sesizării instanței [lit. b)]; în cazul prevăzut la art. 114 alin. (6) din Codul civil, certificatul de deces al mandantului sau, după caz, dovezile privitoare la motivele pentru care acesta nu își mai poate îndeplini sarcina tutelei față de beneficiarul contractului de mandat de ocrotire, precum și o copie a hotărârii prin care cu privire la acesta a fost instituită tutela specială” [lit. c)]²⁴. În mod just s-a remarcat în doctrină că prezentarea acestor acte „este firească având în vedere necesitatea unei edificări ample a instanței de tutelă asupra temeiniciei și legalității cererii de încuviințare a mandatului”²⁵.

Chiar dacă art. 943² C. pr. civ. nu prevede, pentru identitate de rațiune, cererea va fi însoțită și de o copie a încuviințării ocrotitorului legal în cazul în care, în condițiile art. 2029¹ alin. (1) C. civ., mandatul de ocrotire este dat de către o persoană fizică majoră care beneficiază de consiliere judiciară²⁶. Ocrotitorul legal al acestei persoane este tutorele, conform art. 170 alin. (1) C. civ.²⁷.

---

²² A se vedea: art. 264 C. civ.; art. 29 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 557 din 23 iunie 2004 și republicată în nr. 159 din 5 martie 2010).

²³ A se vedea art. 2092² alin. (2) C. civ.

²⁴ Semnalăm existența unei greșeli de redactare a părții finale a art. 943² lit. c) C. pr. civ.: „o copie a hotărârii prin care cu privire la acesta a fost instituită tutela specială”. Considerăm că exprimarea corectă este „o copie a hotărârii prin care a fost instituită tutela specială cu privire la acesta”, adică a mandantului. Referirea textului doar la măsura tutelei speciale este în acord cu dispozițiile art. 2029¹ alin. (1) teza a II-a C. civ., care dau posibilitatea persoanei fizice majore beneficiare a măsurii consilierii judiciare să încheie un mandat de ocrotire. Cu toate acestea, atât consilierea judiciară, cât și tutela specială îl aduc pe mandant în situația de a nu putea ocroti altă persoană, întrucât au doar capacitate restrânsă de exercițiu, respectiv nu au capacitate de exercițiu [a se vedea art. 41 alin. (1¹), respectiv art. 43 alin. (1) lit. b) C. civ.].

²⁵ A se vedea I. Leș, *op. cit.*, p. 1436.

²⁶ A se vedea art. 41 alin. (2) C. civ.

²⁷ Potrivit art. 170 alin. (2) C. civ., „în lipsa unui tutore desemnat, instanța de tutelă numește cu prioritate în această calitate, dacă nu se opun motive întemeiate, soțul, părintele, o rudă, un afin, un prieten sau o persoană care locuiește cu cel ocrotit dacă acesta din urmă are legături strânse și stabile cu ocrotitul, în stare să îndeplinească această sarcină, ținând seama de legăturile de afecțiune, de relațiile personale, de condițiile materiale, de garanțiile morale pe care le prezintă cel chemat să fie

Art. 938 C. pr. civ., fiind plasat în contextul dispozițiilor consacrate procedurii de instituire a măsurii consilierii judiciare și a tutelei speciale (art. 936-943), reglementează măsurile prealabile pe care instanța le dispune înainte de a intra în dezbaterea cererii. Printre acestea, este și întocmirea rapoartelor de evaluare medicală și psihologică a persoanei a cărei ocrotire se solicită [alin. (6)]²⁸, precum și a unui referat întocmit de instituția sanitară în care este internată persoana respectivă [alin. (3)]. Raportul de evaluare medicală²⁹ și cel de evaluare psihologică³⁰ trebuie să cuprindă „referiri la natura și gradul de severitate al afecțiunii psihice și la evoluția previzibilă a acesteia, la amploarea nevoilor sale și la celelalte circumstanțe în care se găsește, precum și mențiuni privind necesitatea și oportunitatea instituirii unei măsuri de ocrotire”.

Reiterez că art. 114 alin. (6) C. civ. reglementează condițiile în care părintele poate să încheie un contract mandat de ocrotire cu privire la îngrijirea copilului său pentru situația în care decedează sau nu își mai poate îndeplini sarcina tutelei: are capacitate deplină de exercițiu; exercită autoritatea părintească asupra copilului său minor sau este tutorele copilului său major cu privire la care a fost instituită tutela specială. Această posibilitate o au și rudele de până la gradul al doilea inclusiv, care sunt tutori ai minorului sau ai majorului care beneficiază de tutelă specială.

4. Măsuri prealabile

Art. 943³ C. pr. civ. este consacrat unor măsuri prealabile, și anume: comunicarea cererii; verificarea dacă mandatul de ocrotire nu este revocat; luarea unor măsuri provizorii.

---

tutore, precum și de apropierea domiciliilor sau reședințelor” (art. 170 C. civ. a fost modificat de art. 7 pct. 28 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022). În situația în care niciuna dintre aceste persoane nu își poate asuma tutela, instanța de tutelă numește un reprezentant personal care a dobândit această calitate în condițiile legii speciale, conform alin. (3). Dispozițiile art. 170 alin. (3) C. civ. vor intra în vigoare la data prevăzută de legea specială privind reprezentantul personal [art. 26 alin. (2) din Legea nr. 140/2022].

²⁸ În aplicarea dispozițiilor art. 23 din Legea nr. 140/2022 și luând în considerare prevederile art. 938 alin. (6) C. pr. civ., ministrul Sănătății și ministrul Muncii și Solidarității Sociale au adoptat Ordinul nr. 3423/2128/2022 din 11 noiembrie 2022 privind aprobarea metodologiei și a raportului de evaluare medicală și psihologică a persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale în contextul dispunerii, prelungirii, înlocuirii sau ridicării măsurii de ocrotire (publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 1128 din 23 noiembrie 2022).

²⁹ Pentru detalii privind evaluarea medicală, a se vedea art. 3 și urm. din Metodologia de evaluare medicală a persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale în contextul dispunerii, prelungirii, înlocuirii sau ridicării măsurii de ocrotire.

³⁰ Pentru detalii privind evaluarea psihologică, a se vedea art. 3 și urm. din Metodologia de evaluare psihologică a persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale în contextul dispunerii, prelungirii, înlocuirii sau ridicării măsurii de ocrotire.

Cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire și înscrisurile anexate se comunică în copie mandantului sau, după caz, beneficiarului mandatului de ocrotire, procurorului, unei persoane din familia mandantului și persoanei desemnate în contract față de care urmează să fie îndeplinită obligația mandatarului de a da socoteală.

Comunicarea cererii și a înscrisurilor ce o însoțesc către mandant intervine în situația în care, la data sesizării instanței de judecată, acesta este în viață însă, din diverse motive, nu se poate îngriji singur de persoana sa ori să-și administreze bunurile. În schimb, comunicarea către beneficiar este condiționată de împrejurarea că mandatul este dat pentru situația în care mandantul nu poate îngriji de persoana și bunurile copilului minor aflat sub autoritatea sa ori este tutorele copilului său major beneficiar al tutelei speciale ori a decedat.

Comunicarea către procuror este în consens cu dispozițiile art. 943⁴ alin. (2) C. pr. civ., care prevăd că soluționarea cererii se face cu participarea procurorului. Finalitatea comunicării cererii și a copiilor anexate este de a crea condiții ca procurorul să participe la soluționarea cererii în cunoștință de cauză.

Cerința comunicării cererii unui membru din familia mandantului se impune și în situația în care comunicarea s-a făcut către mandant. Concluzia se desprinde fără dificultate din interpretarea literală a textului. Fiind vorba despre un membru din familia mandantului, acesta poate fi soțul mandantului ori un copil al acestuia³¹.

Comunicarea cererii persoanei căreia mandatarul este îndatorat să-i dea socoteală este rațională, întrucât îi oferă posibilitatea de a cunoaște clauzele contractului de mandat de protecție și, implicit, frecvența și conținutul îndatoririi mandatarului de a da socoteală. Dacă mandantul nu a desemnat o asemenea persoană, aceasta va fi desemnată de către instanța de tutelă, cu ocazia încuviințării mandatului de ocrotire.

Art. 2033 C. civ., fiind plasat în contextul dispozițiilor consacrate încetării contractului de mandat (art. 2030-2038), reglementează publicitatea „revocării procurii speciale notariale”. În concret, potrivit alin. (1), „dacă procura a fost dată în formă autentică notarială, în vederea informării terților, notarul public căruia i se solicită să autentifice revocarea unei asemenea procuri este obligat să transmită, de îndată, revocarea către Registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii”. Expresia „registrul național notarial” este generică, întrucât la nivelul Uniunii Notarilor Publici din România funcționează mai multe registre,

---

³¹ Potrivit art. 4 lit. b) din Legea nr. 272/2004, familia cuprinde „părinții și copiii acestora”. Acest text nu este riguros, întrucât, în condițiile art. 48 alin. (1) din Constituție, familia nu este raportată la părinți, ci la soți și copiii acestora (pentru o critică în acest sens, a se vedea T. Bodoască, *Dreptul familiei*, ediția a 5-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2021, p. 14).

între care și „Registrul național notarial de evidență a procurilor și revocărilor acestora”³².

În tot cursul procedurii de încuviințare a mandatului de ocrotire, instanța de tutelă poate lua măsuri provizorii cerute de interesele mandantului sau, după caz, a beneficiarului acestui contract, putând chiar să numească un curator special. Instanța îl numește cu prioritate în această calitate pe mandatarul din contractul de mandat de ocrotire, conform art. 943³ alin. (4) C. pr. civ. Numirea acestui curator special constituie o aplicație *in concreto* a dispozițiilor art. 109 C. civ., conform cărora „ocrotirea persoanei fizice prin curatelă are loc numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege”. Fiind special, curatorul va avea numai îndatoririle expres și limitativ stabilite de către instanța de tutelă. Rolul acestui curator încetează începând cu data la care instanța de tutelă soluționează cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire.

Se pune problema dacă acest curator poate rămâne în funcție după data la care instanța de tutelă a respins cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire. În opinia noastră, răspunsul este negativ, indiferent dacă soluția este de admitere ori de respingere a cererii de încuviințare a mandatului. În primul rând, art. 943⁴ alin. (4) C. pr. civ. permite luarea acestei măsuri „în tot cursul procedurii”, adică în intervalul de timp cuprins între sesizarea instanței de tutelă și soluționarea cererii. *Per a contrario*, rămânerea curatorului special în funcție după încetarea procedurii nu are suport legal. În al doilea rând, în condițiile art. 109 C. civ., ocrotirea persoanei fizice prin curatelă are loc numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege. Cazul prevăzut de art. 943⁴ alin. (4) C. pr. civ. este „în cursul procedurii” și, nicidecum unul situat în afara procedurii de încuviințare a mandatului de ocrotire.

---

³² Potrivit art. 164 alin. (1) din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și activității notariale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 92 din 16 mai 1995 și republicată în nr. 237 din 19 martie 2018), la nivelul Uniunii Notarilor Publici din România funcționează următoarele registre: „Registrul național notarial de evidență a succesiunilor (RNNEOS), în care se înregistrează cauzele succesoriale privind cetățenii români, străini sau apatrizi cu ultimul domiciliu în străinătate, de pe urma cărora au rămas bunuri în România” [lit. a)]; „Registrul național notarial de evidență a liberalităților (RNNEL), în care se înregistrează toate actele de donație, dispozițiile testamentare, revocarea lor, precum și retractarea revocării acestora” [lit. b)]; „Registrul național notarial de evidență a opțiunilor succesoriale (RNNEOS), în care se înregistrează toate actele notariale referitoare la acceptarea, respectiv renunțarea la moștenire” [lit. c)]; „Registrul național notarial de evidență a procurilor și revocărilor acestora (RNNEPR), în care se înregistrează procurile/mandatele date în scopul încheierii de acte și îndeplinirii de proceduri notariale, precum și actele de revocare a acestora” [lit. d)]; „Registrul național notarial al regimurilor matrimoniale (RNNRM), în care se înscrie, pentru opozabilitate față de terți, regimul matrimonial ales de soți” [lit. e)]; „Registrul național notarial de evidență a creditorilor persoanelor fizice și a opozițiilor la efectuarea partajului succesoral (RNNEC), în care se înscriu, pentru opozabilitate față de terți, cererile creditorilor cu privire la creanțele pe care le au față de o persoană fizică” [lit. f)]; „Registrul național de evidență a măsurilor de sprijin și ocrotire luate de notarul public și instanța de tutelă” [lit. g)].

5. Soluționarea cererii de încuviințare a mandatului de ocrotire

Art. 943⁴ C. pr. civ. stabilește reguli speciale cu privire la soluționarea cererii de încuviințare a mandatului de ocrotire, și anume: soluționarea cererii în sala de consiliu cu citarea mandantului sau, după caz, a beneficiarului mandatului de ocrotire și a mandatarului [alin. (1)]; participarea procurorului la soluționarea cererii [alin. (2)]; ascultarea mandantului sau, după caz, a beneficiarului mandatului [alin. (3)]; verificarea dacă mandantul a desemnat persoana căreia mandatul trebuie să îi dea socoteală [alin. (4)]; informarea persoanei ocrotite asupra desfășurării procedurii judiciare și a măsurilor luate cu privire la persoana și bunurile sale [943⁴ alin. (5)]; soluționarea cererii prin încheiere [alin. (6)].

Precizarea referitoare la soluționarea cauzei în sala de consiliu este inutilă, întrucât dublează regula din dreptul comun, prevăzută de art. 532 alin. (1) teza I C. pr. civ.

Obligația instanței de tutelă de a cita mandantul și mandatarul este firească, deoarece aceștia sunt părțile din raportul juridic de drept substanțial care a generat activitatea judiciară. Subliniem că, în dreptul comun, art. 532 alin. (1) C. pr. civ. obligă instanța de judecată să citeze petentul și persoanele arătate în cerere, însă numai dacă „legea o impune”. Evident, în cazul analizat, mandatarul are rolul de petent, iar mandantul și, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire sunt persoane arătate în cerere. Citarea mandantului și, după caz, a beneficiarului mandatului de ocrotire este justificată de împrejurarea că măsura de ocrotire se răsfrânge asupra persoanei și bunurilor lor.

Art. 943⁴ alin. (4) C. pr. civ. nu obligă instanța de tutelă să asculte și mandatarul, ci doar mandantul sau, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire. Chiar și în aceste condiții, în realizarea rolului ei activ, instanța îl poate asculta și pe mandatar. Ascultarea acestuia este necesară din perspectiva atribuțiilor asumate prin mandatul de ocrotire cu privire la persoana și bunurile mandantului sau, după caz, a beneficiarului acestui mandat. Cu ocazia ascultării, instanța de tutelă are posibilitatea să se edifice asupra faptului că mandatarul este cea mai potrivită persoană pentru ocrotirea, pe această cale, a mandantului sau, după caz, a beneficiarului mandatului de ocrotire.

Citarea mandantului sau, după caz, a beneficiarului mandatului de ocrotire și a mandatarului se face „în termen scurt”. Legiuitorul s-a abținut să explice ce se înțelege prin această expresie. Prin urmare, rămâne la aprecierea instanței de judecată stabilirea în concret a termenului în care aceste persoane sunt citate. Facem precizarea că, potrivit art. 107 alin. (2) C. civ., în cauzele prevăzute de Codul civil privind ocrotirea persoanei fizice instanța de tutelă este obligată să le soluționeze „de îndată”, adică imediat, fără întârziere.

Obligativitatea participării procurorului la soluționarea cererii denotă importanța pe care legiuitorului o acordă acestei inedite măsuri de ocrotire. În acest caz,

participarea procurorului se prezintă ca o modalitate de intervenție obligatorie a acestuia în procesul civil. Neparticiparea procurorului determină nulitatea absolută a hotărârii³³, conform art. 92 alin. (3) C. pr. civ.

În cadrul soluționării cererii, instanța de tutelă verifică dacă mandantul a desemnat prin contract persoana căreia mandatarul îi va da socoteală. Dacă mandantul nu a desemnat o asemenea persoană, aceasta va fi desemnată de către instanța de tutelă³⁴. Desemnarea se face cu acordul persoanei respective. Instanța de tutelă va stabili și frecvența îndeplinirii acestei obligații, care nu poate fi mai mare de trei ani. Fiind în prezența unei limite legale, în situația în care persoana a fost desemnată prin contract, însă frecvența îndeplinirii obligației este mai mare de trei ani, instanța de tutelă, după ce pune această chestiune în discuția mandantului și mandatarului, o va reduce corespunzător.

Art. 943⁴ alin. (5) C. pr. civ. prevede că „dispozițiile art. 940 alin. (7) rămân aplicabile”. Prin urmare, pe întreaga durată a procedurii, instanța de tutelă este obligată să informeze mandantul sau, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire, în modalități adaptate stării lor, despre desfășurarea procedurii judiciare, precum și despre luarea oricărei măsuri cu privire la persoana și bunurile sale. Spre exemplu, în îndeplinirea acestei obligații, instanța de tutelă va informa mandantul sau, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire despre numirea curatorului special sau despre desemnarea persoanei căreia mandatarul va da socoteală și frecvența îndeplinirii acestei îndatoriri.

Sub rezerva că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, instanța de tutelă soluționează cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire prin încheiere, conform art. 943⁴ alin. (6) C. pr. civ. Această dispoziție este inutilă, întrucât dublează prevederile art. 533 C. pr. civ. care, în dreptul comun, dispun că „instanța se pronunță prin încheiere, în raport cu toate împrejurările de fapt și de drept ale cauzei, chiar dacă nu au fost invocate în cerere sau pe parcursul procedurii”. În acord cu cele exprimate în doctrină, această soluție se impune atât în cazul în care cererea este admisă, cât și atunci când este respinsă³⁵.

6. Calea de atac împotriva încheierii prin care s-a soluționat cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire

Potrivit art. 943⁵ C. pr. civ., „încheierea prin care s-a soluționat cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire este supusă numai apelului” (s.n.). Și această normă este inutilă, întrucât dublează dispozițiile art. 534 alin. (2) C. pr. civ.

³³ A se vedea I. Leș, *op. cit.*, p. 1437.

³⁴ Această obligație a instanței de tutelă este prevăzută și de art. 2029² alin. (2) teza a II-a C. civ., fiind generat, astfel, un paralelism.

³⁵ A se vedea I. Leș, *op. cit.*, p. 952.

Inutilitatea dispozițiilor art. 943⁵ C. pr. civ. poate fi analizată și în funcție de prevederile art. 483 alin. (2) C. pr. civ., conform cărora nu sunt supuse recursului, printre altele, hotărârile pronunțate în cererile prevăzute de art. 94 pct. 1 lit. a)-j)³⁶ C. pr. civ. Într-adevăr, în condițiile art. 943⁵ C. pr. civ., interpretat *per a contrario*, încheierea prin care este soluționată această cerere nu este supusă recursului și nici căilor extraordinare de atac de retractare (contestația în anulare și revizuirea)³⁶. Concluzia este susținută convingător de interpretarea literală a art. 943⁵ și art. 934 alin. (2) teza I C. pr. civ.³⁷.

Calea de atac a apelului este deschisă indiferent de faptul că încheierea este de admitere sau de respingere a cererii de încuviințare a mandatului de ocrotire.

În lipsa unor dispoziții speciale, apelul împotriva acestei încheierii este supus dispozițiilor art. 534 C. pr. civ., și anume: termenul de apel curge de la pronunțare, pentru cei care au fost prezenți la ultima ședință de judecată, și de la comunicare, pentru cei care au lipsit; când termenul de apel curge de la data la care persoana a luat la cunoștință de încheiere nu poate fi introdus mai târziu de un an de la data pronunțării; apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la soluționarea cererii; judecarea apelului în sala de consiliu. Atât art. 943⁵, cât și art. 534 C. pr. civ. nu stabilesc termenul de apel și nici instanța competentă să-l soluționeze. Prin urmare, sunt incidente normele corespunzătoare din cadrul procedurii contencioase. În concret, termenul de apel este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel". Evident, în condițiile art. 534 alin. (3) C. pr. civ., termenul de 30 de zile curge de la pronunțarea încheierii, pentru cei prezenți la ultima ședință de judecată, și de la comunicare, pentru cei care au lipsit.

Conform art. 534 alin. (1) C. pr. civ., încheierea pronunțată în materie necontencioasă este executorie, indiferent că este de admitere sau de respingere a cererii, În alți termeni, suntem în prezența unei hotărâri judecătorești executorii de drept³⁸.

Fiind supusă numai apelului, încheierea pronunțată în soluționarea cererii de încuviințare a mandatului de ocrotire devine definitivă dacă nu a fost atacată cu apel sau, apelată fiind, acesta a fost respins³⁹ ori s-a perimat⁴⁰.

---

³⁶ Ibidem, p. 953.

³⁷ În doctrină sunt aduse și alte argumente, și anume: cele două căi de atac sunt deschise numai împotriva hotărârilor judecătorești propriu-zise și care sunt definitive; încheierile din materie necontencioasă nu se bucură de autoritate de lucru judecat, motiv pentru care judecătorul poate reveni asupra măsurilor luate. Prin urmare, exercitarea căilor de atac de retractare este lipsită de interes (a se vedea I. Leș, *op. cit.*, pp. 953-954).

³⁸ Ibidem, p. 1437.

³⁹ A se vedea art. 634 alin. (1) pct. 3 și 4 C. pr. civ.

⁴⁰ A se vedea art. 422 alin. (1) C. pr. civ.

7. Comunicarea hotărârii

Art. 943⁶ C. pr. civ., având denumirea marginală „comunicarea hotărârii”, stabilește reguli pentru comunicarea dispozitivului încheierii prin care a fost încuviințat mandatul de ocrotire și încetarea de drept a curatelei speciale în situația în care cererea de încuviințare a mandatului este respinsă.

În speță, dispozitivul încheierii prin care a fost încuviințat mandatul de ocrotire este comunicat, de îndată, în copie legalizată autorităților prevăzute de art. 941 alin. (1) C. pr. civ., și anume: serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor la care este înregistrată nașterea persoanei ocrotite, pentru a se face mențiune pe marginea actului de naștere al persoanei ocrotite; serviciului sanitar competent, pentru ca acesta să instituie asupra persoanei ocrotite, potrivit legii, măsuri de supraveghere; biroului de cadastru și de publicitate imobiliară competent, pentru notarea în cartea funciară, când este cazul; registrului comerțului, dacă persoana ocrotită este profesionist; registrului național de evidență a măsurilor de sprijin și ocrotire luate de notarul public și instanța de tutelă, ținut de Uniunea Notarilor Publici din România. Dispozitivul încheierii este comunicat și notarului public care a autentificat mandatul de ocrotire.

În situația în care în timpul procedurii de soluționare a cererii de încuviințare a mandatului de ocrotire mandantul sau, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire își schimbă domiciliul, hotărârea nu este comunicată și instanței de tutelă în a cărei circumscripție teritorială este situat noul domiciliu. Probabil s-a considerat că această comunicare nu este necesară, deoarece în materie instanța de tutelă nu are și alte atribuții decât cele de încuviințare și revocare a mandatului de ocrotire. Cu toate acestea, în condițiile art. 2029⁴ și art. 2029⁵ C. civ., mandatarul poate îndeplini funcția de tutore față de mandant sau, după caz, persoana beneficiară a mandatului de ocrotire. Prin urmare, în acest caz devin incidente dispozițiile art. 151 C. civ. referitoare la controlul instanței de tutelă asupra „modului în care tutorele și consiliul de familie își îndeplinesc atribuțiile cu privire la minor și bunurile acestuia”. Această atribuțiune revine instanței de tutelă și în cazul persoanei majore beneficiare a măsurii consilierii judiciare sau a tutelei speciale, conform art. 171 C. civ. Pentru evitarea interpretărilor diverse pe această temă, considerăm oportună completarea art. 941 alin. (1) C. pr. civ. cu o nouă literă care să instituie obligația instanței care a instituit măsura de ocrotire de a comunica dispozitivul hotărârii definitive și „instanței de tutelă în a cărei circumscripție teritorială este situat domiciliul actual al persoanei ocrotite”.

În situația în care cererea de încuviințare a mandatului de ocrotire este respinsă, curatele specială instituită pe durata soluționării acesteia încetează de drept

8. Revocarea mandatului de ocrotire încuviințat

Din punct de vedere substanțial, revocarea mandatului de ocrotire este o modalitate de încetare a acestuia⁴¹, fiind reglementată de art. 2029¹⁰ alin. (3) și art. 2030 alin. (2) C. civ.⁴². Astfel, mandantul redevenit capabil poate revoca oricând mandatul. De asemenea, orice persoană dintre cele prevăzute la art. 111 C. civ.⁴³, poate să solicite instanței de tutelă să dispună, printre altele, revocarea mandatului de ocrotire, dacă mandatul nu este executat corespunzător.

Sub aspect procedural, potrivit art. 943⁷ C. pr. civ., „cererea de revocare a mandatului de ocrotire încuviințat se judecă potrivit dispozițiilor cuprinse în acest capitol”, în speță art. 943¹-943⁶ C. pr. civ.

Considerăm că art. 2029¹⁰ alin. (3) C. civ. este necorelat cu art. 943⁷ C. pr. civ. În realitate, mandantul redevenit capabil poate cere oricând instanței de tutelă să dispună revocarea mandatului de ocrotire.

Se pune problema instanței de tutelă competente teritorial în situația în care după încuviințarea mandatului de ocrotire mandantul sau, după caz, beneficiarul mandatului de ocrotire își schimbă domiciliul în circumscripția teritorială a altei instanțe de judecată. Din moment ce art. 943⁷ C. pr. civ. trimite la „dispozițiile cuprinse în acest capitol”, este incident art. 943¹ C. pr. civ. Prin urmare, cererea de revocare este de competența instanței de tutelă în a cărei circumscripție teritorială este situat actualul domiciliu al mandantului ori, după caz, al beneficiarului mandatului de ocrotire.

---

⁴¹ În dreptul comun, potrivit art. 2030 alin. (1) C. civ., „pe lângă cauzele generale de încetare a contractelor, mandatul încetează prin oricare dintre următoarele moduri”: „revocarea sa de către mandant” [lit. a)]; „renunțarea mandatarului” [lit. b)]; „moartea, incapacitatea sau falimentul mandantului ori a mandatarului. Cu toate acestea, atunci când are ca obiect încheierea unor acte succesive în cadrul unei activități cu caracter de continuitate, mandatul nu încetează dacă această activitate este în curs de desfășurare, cu respectarea dreptului de revocare sau renunțare al părților ori al moștenitorilor acestora” [lit. c)].

⁴² Art. 2030 C. civ. a fost modificat de art. 7 pct. 73 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022.

⁴³ Art. 111 C. civ. stabilește categoriile de persoane, instituții și autorități obligate să anunțe instanța de tutelă despre existența unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute de art. 110 C. civ. Adaptându-le la situația analizată, acestea sunt următoarele: persoanele apropiate mandantului sau, după caz, beneficiarului mandatului de ocrotire, precum și administratorii și locatarii casei în care locuiește acesta [lit. a)]; serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor care a înregistrat nașterea persoanei și notarul public care a instrumentat mandatul de ocrotire [lit. b)]; instanțele judecătorești [lit. c)]; procurorul, autoritățile administrației publice locale, instituțiile de ocrotire, precum orice altă persoană [lit. d)]. Lit. d) a fost completată de art. 7 pct. 15 al Capitolului II din Legea nr. 140/2022 prin adăugarea procurorului.